

Skyldighet att stämpla tredjELandsmedborgares resehandlingar

Justitiedepartementet

2004-01-15

Dokumentbeteckning

KOM (2003) 664 slutlig

Förslag till rådets förordning om skyldighet för medlemsstaternas behöriga myndigheter att systematiskt förse tredjELandsmedborgares resehandlingar med stämpel då medlemsstaternas yttre gränser passeras och om ändring i detta syfter av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och den gemensamma handboken

Sammanfattning

Enligt Schengenkonventionen har tredjELandsmedborgare rätt att vistas och röra sig fritt inom Schengenområdet i sammanlagt tre månader under en sexmånadersperiod. Vistelsens längd ska kunna beräknas genom kontroll av de datum då tredjELandsmedborgaren passerar Schengenstaternas yttre gränser, vilket förutsätter att resehandlingarna datumstämplas vid denna passage. I gemensamma handboken anges att handlingarna ska stämplas vid inresa, medan bestämmelserna ansetts mindre tvingande när det gäller utresa.

Rådet (rättsliga och inrikes frågor) antog den 19 december 2002 slutsatser avseende ett systematiskt stämplande av tredjELandsmedborgares resehandlingar och uppmanade kommissionen att överväga förslag för en harmonisering av praxis samt att undersöka konsekvenserna av att inresestämplar saknas på resehandlingar. Föreliggande dokument är kommissionens förslag till förordning gällande medlemsstaternas skyldigheter i fråga om stämpling av tredjELandsmedborgares resehandlingar.

1.1 Innehåll

Kommissionen föreslår ändringar i såväl Schengenkonventionen som i den gemensamma handboken.

Förslaget innebär i huvudsak att:

Om personkontroll på grund av särskilda omständigheter inte kan genomföras, ska inresekontroll ges företräde framför utresekontroll. Berörd medlemsstat ska snarast möjligt underrätta rådet och kommissionen. (Artikel 2)

Tredjelandsmedborgares resehandlingar ska systematiskt stämplas vid inresa. (Artikel 2)

Om en tredjelandsmedborgares resehandling saknar inresestämpel har de nationella myndigheterna rätt att anta att medborgaren inte uppfyller villkoret för den tillämpliga varaktigheten för kortare vistelse. Ett sådant antagande kan hävas av tredjelandsmedborgaren, om denne på något sätt kan styrka att han håller sig inom den föreskrivna tidsgränsen för en kortare vistelse. Om antagandet inte kan hävas, får tredjelandsmedborgaren avlägsnas från territoriet. (Artikel 2)

Även då kontrollerna är mindre omfattande är de ansvariga tjänstemännen skyldiga att stämpla resehandlingar för de tredjelandsmedborgare som begär detta. (Artikel 3)

Inresestämpel ska inte användas för medborgare i EU, EES, Schweiz eller tredjelandsmedborgare, som är medlemmar av unionsmedborgares familjer och som utövar sin rätt till fri rörlighet. In- och utresestämplar ska inte heller användas för medborgare i Andorra, Malta, Monaco och San Marino. (Artikel 3)

Förordningen ska tillämpas från den 1 maj 2004. (Artikel 5)

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Enligt 1 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529) anger att en utlänning som vistas i Sverige mer än tre månader ska ha uppehållstillstånd och enligt 4 kap. 1 § får en utlänning avvisas om han saknar visering, uppehållstillstånd eller annat tillstånd som krävs för inresa, vistelse eller arbete i Sverige. Förslaget innebär ingen ändring.

Om inresestämpel saknas i ett pass kan svenska myndigheter vid anträffandet konstatera att utlänningen möjligen har vistats för lång tid i Sverige. Skulle utlänningen neka, följer dock en utredning där myndigheterna att styrka att så är fallet. Om utredningen visar att utlänningen har vistats för lång tid inom området kan utlänningen avvisas. I dessa fall ansöker vederbörande dock oftast om asyl. Ansökan om asyl prövas i särskild ordning.

Enligt 5 kap. 6 § utlänningsförordningen (1989:547) skall en utlänning som reser in i eller ut från landet över en yttre gräns vid kontroll visa upp sitt pass för polismyndigheten. Polismyndigheten skall i passet anteckna dagen för utlänningens inresa eller utresa. Anteckning skall dock inte göras på identitetskort eller i pass för en medborgare i ett land som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz. Eftersom förslaget gäller även tredjelandsmedborgare, som är medlem av unionsmedborgares familj och som utövar sin rätt till fri rörlighet, samt medborgare i Andorra, Malta, Monaco och San Marino bör dessa tredjelandsmedborgare föras in i 5 kap. 6 § utlänningsförordningen.

1.3 Budgetära konsekvenser

Inga budgetära konsekvenser kan förutses.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Medlemsstaternas systematiska stämpling av tredjelandsmedborgares resehandlingar vid passage av den yttre gränsen är en förutsättning för att kunna kontrollera dessas rätt att under föreskriven tid vistas och röra sig fritt inom Schengenområdet. Den tveksamhet som rätt kring skyldigheten till stämpling vid utresa undanröjs genom det föreliggande förslaget och medlemsstaternas agerande blir tydligare och mer enhetligt. Sverige ställer sig därför positivt till denna del av förslaget.

Sverige ifrågasätter däremot rimligheten i att bevisbördan beträffande vistelsens längd vilar på tredjelandsmedborgaren i stället för på myndigheterna. Det bör inte ankomma på tredjelandsmedborgaren att anföra

bevis och indikationer om vistelsens faktiska längd, för att häva antagandet att den tillåtna tiden för en kortare vistelse har överskridits.

2003/04:FPM50

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Frankrike har tidigare föreslagit att en tredjelandsmedborgare vars resehandling saknar inresestämpel kan antas ha förverkat sin rätt att vistas inom Schengenområdet och att vistelse skulle betraktas som olaglig tills dess att motsatsen har bevisats. Sverige kunde, tillsammans med de flesta övriga medlemsstater, inte acceptera det franska förslaget, då detta skulle leda till en orimlig omvänd bevisbörda för tredjelandsmedborgare. Då ingen förhandling ägt rum om kommissionens förslag, är det dock okänt hur medlemsstaterna ställer sig till det nya förslaget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förordningen behandlas i vanlig ordning inom rådsstrukturen.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 62.2 a i EG-fördraget.

Beslut fattas med enhällighet om detta sker före 1 maj 2004.

-